

населення є одним із механізмів досягнення цих цілей. У цьому контексті особливої уваги потребує формування еконавичок у студентів-хіміків і біологів, адже саме вони як майбутні фахівці у сфері природничих наук володіють знаннями, необхідними для глибшого розуміння екологічних проблем та їх наслідків. Їхня участь у просвітницьких заходах дозволяє не лише закріплювати отримані знання на практиці, а й сприяти поширенню екологічної культури серед однолітків, учнівської молоді та місцевих громад. Активне залучення студентів до ініціатив, пов'язаних із популяризацією екологічно відповідальної поведінки, формує у них почуття відповідальності та готовність бути рушіями сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions. United Nations Environment Programme. Режим доступу: <https://www.unep.org/resources/report/global-methane-assessment-benefits-and-costs-mitigating-methane-emissions> (дата звернення: 07.05.2025).
2. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області. Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/Sum2021-zizminamy.pdf> (дата звернення: 07.05.2025).
3. Бабенко О., Харченко Ю. Формування та розвиток екологічної свідомості та зелених навичок здобувачів освіти. *Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ*плюс – 2023»*: матеріали IV Міжнародної дистанційної науково-методичної конференції, м. Суми, 10 листопада 2023 р. С. 59–60.
4. Харченко Ю. В., Дашутіна А. А. Органічне виробництво та споживання: дослідження в контексті Сумської області. *Слобожанський науковий вісник. Серія Природничі науки*. 2024. Вип. 2. С. 58 – 64.

ПРОМОЦІЯ ЗДОРОВ'Я У РОБОТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ

Цуруль Ольга Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики навчання природничих дисциплін, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; магістрантка спеціальності «229. Громадське здоров'я», Навчально-науковий медичний інститут Сумського державного університету
olgatsurul@ukr.net

Постановка проблеми. Сучасною ідеологією та стратегією охорони здоров'я є промоція (зміцнення) здоров'я, яка полягає у «переорієнтації охорони здоров'я з розгляду індивідуальних факторів ризику здоров'я або ризикованої поведінки на цільову спрямованість детермінант здоров'я та розширення можливостей окремих осіб і громад брати участь у покращенні здоров'я своїх спільнот» [2, с. 9]. Найбільш дієвою та ефективною в стратегії попередження

неінфекційних захворювань є освітня сфера [1]. Проте реалії сьогодення зумовлюють нагальну потребу у розширенні такої взаємодії.

Виклад основного матеріалу. Центр громадського здоров'я МОЗ України орієнтує на таке змістове наповнення промоції здоров'я: інфекційні захворювання (гепатити, грип, туберкульоз, гострі кишкові інфекції, кір, дифтерія, ботулізм та ін.); неінфекційні захворювання (серцево-судинні, онкологічні, діабет та ін.); вакцинація; ментальне здоров'я; здорове харчування; антибіотикорезистентність; фізична активність; безпека на дорогах; репродуктивне здоров'я та грудне вигодовування; вплив на здоров'я вживання алкоголю, тютюнових виробів, тривалого перебування на сонці тощо [3].

Промоція здоров'я в освітньому середовищі ЗЗСО у контексті політик та інтервенцій громадського здоров'я має спільну базисну методологічну основу із соціальною профілактикою, яка може бути реалізована залежно від стадії розвитку проблеми або ж негативного явища на трьох рівнях.

Провідним для вчителя біології є первинний, результатом якого є підвищення обізнаності представників цільової групи (учнів) з певних питань, формування у них цінності здоров'я та відповідних особистісних якостей, а також навичок, що допоможуть відмовитися від певних стандартів поведінки та негативних звичок. Відповідна інтервенція має передбачати такі процесуальні складові: когнітивну, діяльнісну, ціннісну та емоційну.

Об'єкт: підлітки-учні ЗЗСО.

Суб'єкти: фахівець з громадського здоров'я, вчитель біології, вчитель ІК «Здоров'я, безпека та добробут», класні керівники, шкільний психолог, вчитель фізкультури, лікарі первинної ланки, професіонали в галузі лікувальної справи, ювенальний поліцейський та ін.

Стейкхолдери: адміністрація ЗЗСО, батьки, представники органів місцевого самоврядування.

Ефективна інтервенція включає систему заходів, зміст та методика впливу на підлітків яких ґрунтується на засадах поєднання різних видів профілактичних моделей та стратегій. Провідним у визначенні форм та методів є діяльнісний підхід, який передбачає організацію та проведення традиційний та сучасних форм заходів: анкетувань, тренінгів, екскурсій, квестів, змагань, ігор, конкурсів, проєктів, круглих столів, майстер-класів та ін.

Висновки. Вчитель біології є провідним суб'єктом промоції здоров'я у ЗЗСО. Відповідна підготовка вчителя набуває особливої актуальності в контексті організації промоції здоров'я на індивідуальному та суспільному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Онлайн-курс «Основи громадського здоров'я для фахівців» // Центр громадського здоров'я МОЗ України. [Електронний ресурс]. URL: <https://courses.phc.org.ua/courses/course-v1:PHC+17+2021/course/> (дата звернення: 02.04.2025).

2. Промоція здоров'я та профілактика хвороб як основні стратегії охорони здоров'я: методичні рекомендації до практичних занять / Укладачі: Брич В.В., Дуб М.М. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 33 с.
3. Час обирати здоров'я // Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.phc.org.ua/promociya-zdorovya> (дата звернення: 02.04.2025).